

بررسی تطبیقی وظایف مرد نسبت به همسر

در حقوق ایران و مذاهب اربعه

نگارش و پژوهش:

سید عبدالستار حسینی

حسینی، سید عبدالستار، ۱۳۶۶

بررسی تطبیقی وظایف مرد نسبت به همسر در حقوق ایران و مذاهب اربعه
نگارش و پژوهش سید عبدالستار حسینی.

تهران: نشر احسان، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۱۴۴ ص..

شابک: ۹-۸۵۴-۳۴۹-۶۰۰-۹۷۸

موضوع: زناشویی (فقه اهل سنت)

موضوع: زناشویی — قوانین و مقررات — ایران

موضوع: فقه تطبیقی

رده بندی کنگره: BP۱۸۹۸۱

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۶

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۶۵۶۷۳

آدرس: تهران، خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، شماره ۴۰۶.

www.nashrehsan.com

تلفن: ۶۶۹۵۴۴۰۴

بررسی تطبیقی وظایف مرد نسبت به همسر در حقوق ایران و مذاهب اربعه

تألیف: سید عبدالستار حسینی

ناشر: نشر احسان

چاپخانه: چاپ مهارت

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰

شابک: ۹-۸۵۴-۳۴۹-۶۰۰-۹۷۸

بررسی تطبیقی وظایف مرد
نسبت به زن در حقوق

سراحدان

فهرست

۱۱	 مقدمه
۱۹	 تعریف ازدواج
۲۰	 مشروعیت ازدواج
۲۱	 جریان احکام پنج گانه در ازدواج
۲۲	 استحباب در ترک (انجامش خلاف اولی است)
۲۳	 انعقاد عقد ازدواج
۲۳	 ارکان عقد ازدواج
۲۶	 سابقه مهر در ایران باستان
۲۷	 مهر و اتفاق بعد از اسلام
۲۹	 تعریف حقوق و تکالیف
۲۹	 معنای حق از نظر لغوی
۳۰	 حق در اصطلاح فقها
۳۱	 حق در اصطلاح علمای اصول فقه
۳۷	 مفهوم مهر و اقسام آن
۳۷	 مهر در اصطلاح فقها
۳۸	 مهر در اصطلاح حقوق دانان
۴۱	 حکم و ادله مشروعیت مهریه
۴۱	 کتاب
۴۳	 سنت

۴۵	اجماع
۴۵	حکمت مشروعیت مهریه در اسلام
۴۹	اقسام مهریه
۴۹	المَهْرُ الْمَسْمُوعُ
۵۰	مَهْرُ الْمِثْلِ
۵۱	مَهْرُ الْمُتَعَةِ
۵۲	اندازه مهریه
۵۷	تعجیل و تأخیر مهریه
۵۸	حالات ثبوت و عدم ثبوت مهریه
۵۹	استقرار همه مهریه
۶۱	مرگ:
۶۷	اسقاط همه مهریه
۶۸	استقرار نصف مهریه
۷۰	جهیزیه
۷۱	مهریه در نکاح موقت = مُتَعِه
۷۲	مستند تحریم نکاح موقت
۷۲	قرآن
۷۵	ارکان متعه نزد فقهای امامیه
۷۶	احکام ازدواج موقت و متعه نزد فقهای امامیه
۷۶	ماهیت مهریه در نکاح موقت
۷۹	مقررات قانونی ناظر بر مهریه

۷۹	 مفهوم مهریه
۸۰	 اقسام مهر و شرایط آن
۸۵	 عدم تعیین مهر در عقد ازدواج
۸۶	 عندالاستطاعه یا عندالمطالبه بودن مهریه
۸۸	 نفقه
۹۰	 سبب وجوب نفقه
۹۱	 فلسفه وجوب پرداخت نفقه زن بر شوهر
۹۲	 شرایط استحقاق نفقه
۹۷	 میزان و اندازه نفقه
۹۹	 تبرئه از بدهی نفقه و عوض پذیری آن
۱۰۰	 نفقه معتدّه
۱۰۴	 نفقه زوجة شخص غائب
۱۰۶	 نفقه در قانون مدنی
۱۰۹	 أَجْرَةُ الْمِثْلِ
۱۱۷	 قسم
۱۱۸	 شروط قسم:
۱۲۱	 حسن معاشرت و رفتار نیکو
۱۲۵	 از جمله موارد سوء معاشرت مرد نسبت به زن
۱۲۷	 صیانت و حفظ زن
۱۳۱	 جمع‌بندی
۱۳۵	 منابع

مقدمه

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَسْتَهْدِيهِ وَنُتُوبُ إِلَيْهِ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ... أما بعد... شریعت اسلام حقوقی را برای هر یک از زن و مرد واجب کرده است که با رعایت آنها، استقرار و پایداری این مؤسسه تضمین می شود و هر یک از زن و شوهر را تشویق کرده است که وظایف خود را انجام دهند و از کوتاهی های یکدیگر چشم پوشی کنند. در اسلام زن و مرد یار و یاور و مکمل یکدیگرند و تکامل هنگامی حاصل می شود که این دو در تعامل صحیح و مناسب یکدیگر را کامل کنند و به فرموده ی قرآن: ﴿...هِنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ...﴾ (البقره/ ۱۸۷) «آنان لباس شمایند و شما لباس آنانید.»

محبت و رحمتی که بین زن و شوهر وجود دارد، بین هیچ دو نفر دیگری دیده نمی شود، خداوند سبحان دوست دارد که این محبت و مهربانی بین زنان و شوهران تداوم پیدا کند، لذا برای تقویت و تشدید مبانی و جلوگیری از بروز هرگونه خلل و سستی در آن، دقیق ترین برنامه را در بستر تعیین اوامر و نواهی و تبشیر و تنذیر اخروی و بازدارنده های دنیوی مقرر فرموده تا از سیر صواب فاصله نگیرند و همواره بر

اصول و انجام وظایف و رعایت حقوق یکدیگر پایدار بمانند، خداوند متعال می‌فرماید:

وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ ﴿بقره: ۲۲۸﴾

«... (و برای همسران (حقوق و واجباتی) است (که باید شوهران ادا بکنند) همانگونه که بر آنان (حقوق و واجباتی) است که (باید همسران اداء بکنند) به گونه‌ای شایسته.»

این کلام با وجود اختصاری که دارد در برگیرنده مفاهیمی والایی است: این قاعده‌ای کلی است که دلالت می‌کند بر اینکه زن در تمام حقوق با مرد مساوی است مگر در یک مورد که خداوند آن را در سوره بقره آیه ۲۲۸ فرموده است: «و مردان را بر زنان برتری است.»

پروردگار شناخت حقوق و وظایف زن را به عرف و عاداتی صحیحی که میان مردم درباره معاشرت و رفتار آنها با یکدیگر وجود دارد، محول کرده است، و شیوه عرف بین مردم تابع شرایع و عقاید و آداب و عاداتشان است، پس این جمله میزانی به مرد می‌دهد تا با آن رفتارش را با همسرش در تمام شئون و احوال زندگی بسنجد، بنابراین اگر از او خواست کاری را انجام دهد به یاد می‌آورد که او نیز در مقابل همسرش وظایفی به عهده دارد.

از ابن عباس رضی الله عنه روایت است: (إِنِّي لَا تَزَيْنُ لِأَمْرَأَتِي كَمَا تَزَيْنُ لِي) «من خودم را برای همسر می‌آرایم همچنان که او خودش را برای من مزین می‌کند.» مسلمان واقعی به حقوقی که همسرش بر او دارد اعتراف می‌کند؛ و همیشه تلاش می‌کند که حق همسرش را ادا کند صرف نظر از اینکه آیا حق خودش را دریافت کرده است یا نه، چون اسلام بر تداوم محبت و مهربانی بین زوجین و مجال ندادن به شیطان برای پاشیدن بذر اختلاف بین آنان حریص است.